

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și străinătate:
Pe un an . . . 40.— franci.
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACTIA
și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi Nrul 1/a

INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.

Manuscrisurile nu se în-
napoiază.

ROMÂNUL

Ce este cu Bulgaria?

Arad, 14 Dec.

Știrile sigure ce ni s'au servit zilele trecute cu privire la atitudinea Bulgariei se desmint acum cu desăvârșire.

Intâi s'a anunțat, că Rusia a dat ultimatum Bulgariei. Apoi s'a spus, că nu este adevărat, Rusia a făcut numai o intervenție amicală la Sofia pentru a ști care este atitudinea guvernului.

Zilele trecute s'a afirmat, că guvernul bulgar a dat asigurări formale, că Bulgaria rămâne definitiv neutră și că în nici un caz nu va ataca România.

Apoi ni s'a servit această știre:

„D. Radoslavoff a asigurat pe ministrul Angliei, că Bulgaria va rămâne neutră până la sfârșitul războiului și chiar în cazul când România... ar intra în acțiune.

Declarația aceasta mulțumind pe ministrul Angliei, el a cerut dlui Radoslavoff s'o formuleze în scris. Primul-ministru bulgar, cerând avizul prealabil al regelui, a refuzat o notă scrisă”.

Care poate să fie concluzia?

Evident aceea, că Bulgaria nu voiește să ia nici un angajament formal, ci evită să-și fixeze definitiv atitudinea, că continuă să stea la pândă având un plan hotărât pe care îl urmărește.

În cercurile triplei-înțelegeri se crede, că Bulgaria ar avea angajamente față cu Austro-Ungaria.

S'a și spus zilele acestea, că Austro-Ungaria a pornit un atac energic contra armatei sârbești în scop de a ocupa malul drept al Dunărei, spre a ajunge să stabilească legătură cu Bulgaria pentru a înarma atât Bul-

garia cât și Turcia, și a obține în același timp o cale de aprovizionare pentru sine.

Bulgaria, s'a adăogot, tergiversează azi pentru că nu este bine înarmată; când Austro-Ungaria va putea să-i dea munițiile necesare va intra imediat în războiu.

Aceste toate sunt însă pentru moment presupuneri.

Cert este numai, că guvernul din Sofia nu ia nici un angajament cu privire la atitudinea sa în viitor.

De altfel se observă, că până acum întreaga situație din Balcani este neclarificată. Demersurile diplomatice continuă însă.

Cu toate acestea credem, că nici Grecia, nici Bulgaria nu se vor grăbi să intre în acțiune, mai ales că trebuie să se gândească și la chipul în care va privi acum și Italia atitudinea lor, din moment ce guvernul din Roma s'a manifestat fățiș hotărârea de a se amesteca în Balcani.

Din camera română.

Condoleanțele parlamentelor streine pentru moartea Regelui Carol. — Manifestații pentru Italia.

București, 12 Dec.

Sedința de Joi a Camerei române a fost locul unor frumoase și înălțătoare manifestațiuni. Președintele Camerei d. Ferechide a dat cetire între aprobări vii adreselor de condoleanță pentru moartea regelui Carol primite din partea Camerelor din Atena, Berlin și Budapesta.

D. Ferechide a cetit apoi raportul asupra ședințelor Camerei și Senatului italian. Cetirea discursurilor rostite cu acest prilej a produs în camera română o deosebită însuflețire.

— Sunteți, de sigur, emoționați de aceste manifestări ale parlamentului italian, spune d. Ferechide. Din ele reiese o caldă iubire pentru poporul român. (Aplauze).

Cu atât mai mult suntem fericiți cu cât sentimentele Camerei italiene sunt în acord și cu sentimentele noastre și cu interesele țării noastre. (Bravo! Aplauze).

Voi comunica parlamentului italian sentimentele d-tră.

A luat apoi cuvântul ministrul de externe d. Em. Porumbaru, care a spus următoarele:

— Guvernul se asociază la sentimentele d-stră față de toate adresele ce vi s'au făcut. În ce privește în special manifestările guvernului și Camerei italiene, guvernul a și mulțumit guvernului italian și e fericit că acum va putea re-inoi și în numele d-stră recunoștința noastră pentru sentimentele manifestate față de noi. Suntem fericiți de câte ori vedem că Italia ia parte la bucuriile și durerile noastre și manifestarea d-stră de azi este o dovadă de unanimitatea ce există în această privință între guvern, parlament și țara întreagă. (Aplauze, bravo! Trăiască Italia!).

De încheiere a luat cuvântul d. Dr. Istrati rostind un discurs mai lung și des întrerupt de aplauzele adunării. D. Dr. Istrati a spus între altele:

— Suntem fericiți de câte ori vedem manifestări de simpatie față de noi din partea oricui, dar suntem mai ales fericiți când vedem asemenea manifestări din partea Italiei. Dacă este un popor care ne-a fost în totdeauna devotat e poporul italian. Când s'a făcut unirea principatelor noastre, Italia a fost cel dintâi stat care a recunoscut aceasta.

Tot Italia a fost cea dintâi care să recunoască independența țării. La 1906 când am avut expoziția, Italia a trimis o comisie specială la noi și ne-a trimis lupoșica. Italia ne consideră ca străjerii latinității aci în Orient. Și această idee ne dă nouă forța și rostul în această parte a orientului.

Oratorul exprimă apoi dorința ca Italia să-și

Amintiri.

— Dr. Avram Sădean. —

Știrea cea tristă și indoișoasă mi-a venit la cunoștință mai întâi pe cale particulară. Dar nu-mi venea să cred... mai ales în zilele acestea de nesiguranță, de frică și de îndoială generală.

După câteva zile, însă, într-o dimineață când desăcui numărul cel mai proaspăt al „Românului”, rămăsei înmărmurit la pagina a doua. Așa dar totuși.. iubitul meu amic și coleg Avram Sădean, bărbatul viguros, profesorul distinct al seminarului din Arad, a căzut lovit de trei gloanțe pe câmpul de onoare.

Spre a contribui și eu cu ceva la păstrarea memoriei numelui său de erou, mă simțesc îndemnat a da la lumină un mănunchiu de amintiri din viața lui de student.

Eram în clasa a cincea, la începutul anului. Venisem mai mulți noi, dela alte licee. Așa de bine îmi duc aminte că, la prima oră de gimnastică l'am cunoscut. A fost un eveniment când a prins sulul în avânt roata gigantică. Noi cei mai puțin răsăriți am închis ochii. După aceea când i-a venit rândul la germană am rămas surprinși de răspunsul lui. De atunci el fu pentru noi o autoritate. Chiar profesorul îl stima, iar de aci încolo era un fel de intermediator între profesor și noi ceilalți ne-nemți.

O apropiere între sulele noastre s'a făcut abia după terminarea clasei a șaptea. Regretatul amic soră cu aceeași plăcere nu numai știința complicată a

cărților, ci interesul lui se manifesta deja de pe atunci și asupra problemei despre firea și graiul poporului român din munții Bârgăului până în valea Tisel. Prin aceasta se explică și faptul că, el — ca băiat de țărani — întreprinde în vacanțele următoare o excursiune în părțile Bradului. Foarte mult îl ispiteau însă minele de aur din acest ținut și liceul român. Astfel cu drag primește invitarea unor colegi. Nu pot trece cu vederea spiritul ager de observație, care se evidenția la el cu această ocaziune. Cum ne deschidea el ochii nouă celorlalți prin întrebările puse și răspunsurile date acelor cu cari lega cunoștință. Profesorii și oamenii formați îl admirau, pe când noi ceilalți învățăcei ne uitam la el ca la un fel de „apostolul Petru”. Discuțiile sale erau interesante și subtile. Chiar și pe acei dintre noi, cari doream să petrecem răstimpul vacanțelor fără ori ce gând la carte și la discuții semiacademice, torentul modului său de dezbateră ne atrăgea. Niciodată nu voiu uita acea dupăamiază plăcută petrecută atunci „pe deal” și la umbra nucului în Valea-Bradului.

Asupra lui încă va fi exerciat opidul românesc oarecare atragere, deoarece mai târziu — încă înainte de terminarea studiilor academice — îl vedem făcându-și practica de profesor la acel liceu. Mulți dintre elevii lui, pe cari abia îi instrui-se câteva luni, nu-l vor uita, fiindcă asupra multora a avut o influință dintre cele mai binefăcătoare.

Ne-am despărțit cu o simpatie reciprocă, pentru că în toamna anului 1902-3 să ne revedem în clasa a opta la liceul român fundațional din Năsăud. Amândoi

ne așezarăm în banca a patra. Caracteristică îmi apare — mai ales acum după tragica lui dispariție, amintirea acelei ore de germană, la care luam nostima bucată „Hermann und Dorothea” alui Goethe. Căci, de obicei înainte de a intra profesorul, în liaște și tăcere completă regretatul nostru amic cu vocea-i profundă ne explica, făcându-ne comentarul interesant al icoanelor dintr'însa*)... Acestea erau pentru noi, dragă Avrame — un adevărat „deliciu”. Parcă și acum aud intonația Ta grandioasă: „So sprach, unter dem Tore des Hauses sitzend am Markte, Wohlbehaglich zur Frau der Wirt zum goldenem Löven”. Vocea ta de un timbru puternic fermeca nespuse de simpatie auzul nostru! Lecțiunea care o preparam împreună cu Tine era știință...

Unii dintre colegi îl considerau de prea rigid. Gândirea sa era însă adâncă și temeinică. El nu râdea ca toată lumea. Râsul lui era mai nobil... era zîmbetul distins al omului cuminte.

După maturitate ne-am despărțit, pentru ca să nu ne mai întâlnim decât după șase ani.

Eram în Sibiu, când „el” — ca profesor nou — ne vizitează la „Seminarul Andreian”. Cea mai bună impresie făcu atunci tinerilor profesori dela acest institut. Întreaga sa individualitate era pătrunsă de avântul carierii ce și-o alese.

*) Câte odată îl substituia amicul Victor din Bistrița.

Prețul unui exemplar 10 fileri.

realizeze aspirațiile ei legitime și aduce eto-
gii regelui Italiei.

*Dela moartea lui Napoleon al III-lea, — spune
oratorul — care reprezintă ideea latinității, re-
gele Italiei este singurul care reprezintă acea-
stă idee. Toți dela copil până la bătrân să urăm
Italiei mărirea și să strigăm din adâncul inimii:
Eviva Italia! (Aplauze îndelungi pentru Italia.)*

După unele scurte comunicări ședința came-
rei se ridică.

Ajurnarea Camerei Italiei.

Discursurile dlor Sonnino și Salandra.

Incidentul dela Hodeida.

Arad, 14 Decembrie.

În zorii zilei de 11 Noembrie n. — după
cum anunță Agenția Stefani — o numeroasă
trupă turcească a intrat cu forța la consulatul
englez din Hodeida, cu scopul să prindă pe
consulul englez, care, însă, se refugiase la con-
sulatul italian. Jandarmeria otomană a intrat la
consulatul italian, a tras mai multe focuri de
pușcă, rănind pe un cavas și prinzându-l pe
consulul englez.

În ședința de Sâmbătă a camerei italiene
câțiva deputați au interpellat în privința acestui
incident. Interpelanții au cerut ministrului de
externe explicații relativ la măsurile prin cari
guvernul intenționează să obțină respectul și si-
guranța dreptului de refugiu, sub scutul dra-
pelului național.

La sfârșitul ședinței ministrul de externe d.
Sonnino a răspuns interpelărilor.

D. Sonnino povestește istoricul incidentului,
în baza rapoartelor ce a primit, și adaugă, urmă-
toarele:

— E fapt că, consulul englez care se refugiase
la consulatul italian și care a fost prins aci, în
aceeaș noapte s'a refugiat la consulatul francez.
Încă în aceeaș noapte consulul englez împreună
cu cel francez au fost internați într-o localitate în
Arabia. Consulul italian, d. Cecchi a protestat la
valiul din Jemen, dar el a fost oprit să părăsească
clădirea consulară, unde era păzit de o gardă
turcească înarmată și i s'a făcut imposibil să comu-
nice cu lumea din afară. El, ministrul, imediat
ce a fost înștiințat despre acest caz, în 29 a lunii
trecute, a trimis un ordin telegrafic la Massanah
în senzul că vasul de război „Giuliano” să plece
imediat la Hodeida. În acelaș timp a trimis o te-
legramă Porței cerând punerea în libertate a con-
sulului englez și darea unei satisfacții în publici-
tate.

Tot atunci călători și pe la Brașov, căci — ca pro-
fesor de limba și literatura română — ardea de dorul
de a cunoaște pe distinsii săi colegi de acolo.

Soartea zilelor de azi a voit însă ca, atât institutul
nostru din Arad, cât și cel din Brașov să aducă tribu-
tul lor de jertfă neprihănită pe altarul patriei: Avram
Sădean și Alexandru Bogdan... doi pioneri ai catedrei
pentru limba și literatura română. În acelaș ogor au
lucrat ambii pentru un ideal, deodată au plecat la sun-
tul cel dintâi al goanei și, vai!... acum ambii se odih-
nesc în acelaș pământ, unul lângă Przemysl, iar altul
la Zuzina.

Învățați deci voi tineri, și mai ales cei cari ați avut
fericirea de a le fi elevi, ca, atât la studiul zilnic, cât
și în discuțiile voastre particulare, să înțelegeți tâlcul
înțelepciunii din cuvintele picurate de „ei” în sufletele
voastre.

De un an m'am apropiat iar de „Avram”. Ne-am
întâlnit de câteva ori. Făceam planuri de a ne întruni
în Năsăud la serbările jubilară din anul acesta de prin
toate anghuriile toți foștii colegi de odinioară... Dar
am rămas de acum numai cu amintirile...

Adio iubite coleg! care cu aceeaș cinste pentru po-
porul Tău român ai purtat în aceste zile de răstriește
chipiul de ofițer, precum odinioară chipiul de student.

Pecica română, XII/8 n. 1914.

Dr. Ioan Felea.

Intr'acestea la începutul lui Decembrie și vasul
de război „Marco Polo” ce ancora în apele chi-
neze a primit ordin să se întoarcă la Maasnah,
să stea acolo și în caz de nevoie să fie de ajutor.
În 3 Dec. vasul de război „Giuliano” a sosit la
Hodeida. Consulul italian a trecut pe bordul va-
sului de război. Pe cale telegrafică am rugat pe
consulul nostru să ne raporteze atât cât poate mai
pe larg. Am primit raportul consulului în 9 Dec.

După primirea raportului — continuă d. Son-
nino — imediat am depeșat la Constantinopol, am
comunicat Porței raportul ce am primit și am anu-
nțat Poarta că *pretind o satisfacție exemplară.*

În 11 Dec. am primit răspunsul guvernului o-
toman, în care acesta îmi comunică despre tulbu-
rarea comunicațiunii între Constantinopol și Ho-
deida. (Mișcare). În consecință, el, guvernul o-
toman, numai cu greu va putea primi raportul în
chestie.

Intr'acestea guvernul nostru a nuzit să aibă
un raport cât mai amănunțit.

Am crezut de trebuință ca ieri și astăzi să te-
legrafiez ministrului nostru la Constantinopol, re-
înnoindu-i ordinul meu, că: *pretind imediat satis-
facție.* (Strigăte: Foarte corect. Bravo!) Nu vreau
să mai lungesc vorba în jurul acestui incident, nu
cumva să potentez efectul dureros, pe care l'a pro-
dus procedura guvernului otoman, *care are apa-
rența unei solidarizări a guvernului otoman cu a-
buzul și lapta brutală a uneia din autoritățile sale*
și că nu e aplicat să dea satisfacție pentru vio-
larea incontestabilă și clară a dreptului capitula-
țional.

Deputatul Cappa spune, că e convins, despre a-
ceea, că guvernul nu va ezita să pretindă o satis-
facție strălucită. Camera încă trebuie să accen-
tueze, că *Italia nu va tolera nici un fel de înjosire*
*a ei; statul italian e ferm decis ca în actualele îm-
prejurări să obțină cea mai deplină respectare a*
cinstei și autorității sale.

După vorbirea lui Gărenga, ia cuvântul depu-
tatul

Rainer, care face camerei propunerea să se
ajurneze până la 18 Februarie 1915. Bărba-
ților cari în aceste vremuri grele cărmuiesc țara
cu atâta sentiment de răspundere, oratorul le u-
rează, că evenimentele în raport cu mărirea țării
să aibă un curs favorabil.

Apoi termină:

— Toți avem acea ferbinte dorință că în vi-
torul apropiat *invidia reciprocă între popoarele*
*beligerante să înceteze, totodată dorim, ca parla-
mentul să-și reînceapă activitatea pe care să o*
poată consfinți civilizației și păcii.

Președintele camerei, d. Marcora în cuvinte
calde salută guvernul.

Primul-ministru, d. Salandra mulțumește preșe-
dintelui și partidelor parlamentare pentru sprijinul
ce Pau dat guvernului. Declară că va da expresie
dorințelor camerei, pentru că aceste dorinți pri-
vesc patria, iar nu guvernul. Pentru ca aceste
dorințe să se realizeze se cerc *unitatea națională*,
care totdeauna există în inimile dlor deputați.
Spiritul național al Italiei este *unitatea și concor-
dia*, de aceea strig: *Trăiască Italia!*

(Ovații entuziaste și îndelungate).

Camera s'a ajurnat până la 18 Februarie.

America va fi mediatoarea păcii.

— Mesajul președintelui Wilson. —

Arad, 14 Decembrie.

Bubuiturile tunurilor și tumultul îngrozito-
rului cataclism universal actual a fost predom-
inat pentru câteva clipe de glasul de bronz
al președintelui Statelor Unite. Acesta a rostit
zilele trecute un mesaj, care preocupă și va
preocupa încă mult, pe aceia, în mâinile cărora
zac destinele popoarelor.

Făcând o reprivire asupra actualului război
și a cauzelor lui președintele Wilson stăruie
asupra efectului, pe care războiul acesta îl are
și-l va avea asupra intereselor Americii de
nord. Insistă apoi asupra modalității cum Sta-
tele-Unite își vor putea apăra aceste interese.
O bună parte din acest mesaj e menită apoi ca
să arate rolul Americii față de popoarele Eu-
ropei după ce s'a încheiat pacea.

Dăm mai jos unele pasagii mai caracteri-
stice din grandiosul discurs.

Vorbind despre războiul actual și în legă-
tură cu el despre apărarea națională a Statelor
Unite președintele spune:

— Acest război, mai teribil ca și care nu a-
flăm în istoria lumii distruge un număr înspăi-
mântător de vieți omenești și de resurse econo-
mice. Fapt, care nu ne poate lăsa indiferenți. Tre-
buie să căutăm să ne știm pregătiți pentru ori ce
eventualitate. Deși nu voim să transformăm țara
într'un lagăr deschis, totuși în ora pericolului tre-
buie să ne încredințăm nu armatei active sau ar-
matei de rezervă, ci totalității cetățenilor instruiți
în mânăuirea armelor. O justă politică americană
este de a crea un sistem inițiind pe toți cetățenii,
cari s'ar înscrie de bună voie, în învățarea mâ-
nuirii armelor. Garda națională ar trebui întărită
și lărgită, dar dacă am face mai mult decât atât,
ar însemna că am pierdut moderațiunea în pre-
zența războiului cu care n'avem nimic a face. Con-
siderăm încă o flotă puternică ca un important in-
strument de apărare.

Președintele speră însă, că lucrurile nu vor
ajunge până aci. Din contră crede, că îi va suc-
cede Americii să găsească prilejul de-a restabili
pacea printr-o acțiune mediatoare.

Această intenție a Statelor-Unite trebuie să
fie bine primită de toate puterile, deoarece:

nu e departe vremea, când cele mai multe țări
din Europa vor fi silite să recurgă la ajutorul
Statelor-Unite. America e gata, ca după cât o a-
jută puterile să-și dea tot concursul pentru acoperi-
rea lipsurilor economice și industriale ivite în
statele europene epuizate de groaznicul război
actual.

Din nenorocire n'avem vapoare destule pentru
a satisface trebuințele comerțului universal, de a-
ceea ar trebui înființate sistematic linii ameri-
cane proprii, cari să fie apoi provăzute cu vase
destule. Tot spre acest scop America va reduce
cât mai mult posibil taxele de transport. Vrem să
ajutăm popoarele europene, căci Statele-Unite stau
cu toate în raport de strânsă prietenie.

Și chiar faptul acesta — continuă președintele
Wilson — îi asigură perspectivele unui succes în
acțiunea ei de a restabili pacea universală.

Președintele urează apoi ca America să-și
poată avea satisfacția de a fi contribuit în mare
parte la reîntroncarea progresului universal pe
toate terenurile.

Apelul A. S. R. principele moște- nitor Carol către tinerimea universitară.

București, 12 Dec. n. 1914.

A. S. R. principele moștenitor Carol, comandantul
Marei Legiuni a cercetașilor români, a adresat urmă-
torul apel tinerimei universitare:

Iubiți studenți,

Sunt sigur, că sunteți în curent cu „Cercetășia”,
noua mișcare de educație moralo-fizică a tineretului
nostru, pe care a început-o și la noi, după exemplul
altor neamuri, Asociația Cercetașilor României. Scopul
ei este de a înlesni la tinerii noștri din ori ce clasă
socială (între 11 și 21 ani), dezvoltarea bunelor însușiri
individuale ca: vigoare, îndemânare fizică, inițiativă,
curaj, demnitate și onoare, precum și însușiri sociale
și umanitare (vă alăturăm aci statutele precum și le-
gea cercetașului, unde puteți vedea tendințele nobile
ale acestei instituții moderne de educație).

Cu creșterea numărului cercetașilor s'a simțit in-
suficiența unui element important în opera noastră, a-
nume lipsa instructorilor necesari de a educa și instrui
pe cercetași, de a îndruma pe drumul bun și pe calea
științei pe tinerii ce au îmbrățișat această metodă nouă
de cultură și educație.

Gândindu-mă la influența și opera educativă și so-
cială ce o exercită tinerimea universitară în țările stră-
ne (amintesc aci numai University Settlement din An-
glia și America, a cărei operă moralizatoare și educa-
tivă în cercurile lucrătorilor este imensă), știind pe de
altă parte sentimentele nobile ce însuflețesc pe foștii
mei colegi de universitate și străduința ce o depun
studenții noștri spre atingerea unor idealuri sfinte,
pornite din iubire de neam și patrie, am chibzuit că am
putea găsi ajutorul necesar cercetășiei pe această cale
în tinerimea noastră universitară.

Ca inspector general și comandant al Marei Legiuni
a cercetașilor României, mă adresez vouă, iubiți stu-
denți, să vă gândiți puțin la frații voștri mai mici la
viitorii cetățeni ai iubitei noastre patrii, și vă fac un

călduros apel să veniți alături de noi, ca prin muncă și dragoste să dezvoltăm în tinerele vârstare ale neamului nostru sentimentele nobile și calitățile superioare ce-l caracterizează. Ori ce faptă cere sacrificiu de timp și energie, dar mai ales o operă de educație îndelungă pe terenul moral, fizic și social; aci ar fi nevoie de dat câteva ore pe săptămână și chiar în sărbători.

Știu că învățătura voastră vă cere timp mult și osteneală destulă, pentru a o încălca încă cu o nouă muncă, dar entuziasmul vostru pentru bine și frumos, energia tinereții voastre și dragostea pentru țară și neam, vor face să găsiți sursele necesare, de timp și muncă pentru frumoasa operă a cercetășiei. Prin reflex această operă va aduce multă satisfacție și mulțumire chiar în suferințele voastre.

Împreună cu comitetul central al Asociației cercetășilor, am organizat o serie de prelegeri pentru instructori, ce se va începe Sâmbătă 29 Noembrie ora 5 și jum. seara, în localul soc. „Amicii Științei” (Sala-ului Dâmboviței). Aș fi foarte fericit ca acest apel să aibă scopul dorit în inimile voastre, la cât mai mulți și să văd la opera aceasta altruistă dar națională, cât mai mulți din colegii mei de universitate, cu cari am petrecut un ce a lăsat urme adânci și amintiri nesterse în sufletul meu.

Comandantul Mării Legiuni

(ss) Carol
principe al României.

Declarațiile noului guvern sârb.

— Din Scupștina Serbiei. —

Noul cabinet sârb a cetit declarațiunea următoare în Scupștină:

— Guvernul are onoarea de a se prezenta înaintea dv. cu declarațiunea următoare:

— El este format în scopul de a manifesta până la sfârșitul acestei mari crize unirea voințelor și forțelor tuturor partidelor țării noastre. Încredințat de încrederea Scupștinei, intrucât el își pune toate puterile în serviciul marelui cauze a statului sârb și al familiilor sârbo-roato-slavone, guvernul socotește de prima sa datorie de a se înclina cu adânc respect în fața jertfelor cu curaj și de bună voie consimțite pe altarul patriei. Guvernul adresează armatei sârbe întregi și fiecărui militar, dela cei ce o comandă până la simplul soldat, expresiunea încrederii, admirațiunii și recunoștinței pentru eforturile și jertfele făcute pentru patrie. Mica și tânăra noastră armată păstrându-și bunul renume ce și-a câștigat în anii trecuți, s'a rânduit cu demnitate alături de glorioasele, marile și vechile armate ale marilor națiuni aliatele noastre, cari luptă cu noi pentru cauza dreptății și libertății. Numai la sfârșitul acestor penibile zile de războiu se va pretui rolul nostru istoric.

Convins că întreg poporul sârb e hotărât până la finele acestui războiu sfânt să-și apere căminurile și libertatea, guvernul regal socotește în aceste momente decisive că unica lui datorie este de a asigura un sfârșit favorabil acestui mare războiu, care dela începutul lui a devenit o luptă de emancipare și de unire a tuturor fraților noștri lipsiți de libertate: Sârbi, Croați, și Slavoni. Succesul strălucit care va încorona această luptă, va răscumpăra în mod larg marile jertfe ale generațiunii actuale sârbe. În această luptă poporul sârb n'are a alege, căci între viață și moarte nu este de ales. El este constrâns a lupta cu aceeași nestrămutată energie ca acum un veac, pentru reînvierea mormântului dela Kossovo.

Guvernul se va sili a fi reprezentantul credincios al acestei deciziuni naționale și credincios puternicilor și vitejilor aliați: cu încredere va aștepta ora victoriei.

Guvernul știe greutățile pe cari le suferă armata. O mare parte a națiunii va face tot ce puterile omenești pot face spre a îmbunătăți starea de lucruri și va căuta repede și cu tărie toate măsurile pentru aprovizionarea armatei și serviciul sanitar al armatei pentru ca în lupta pentru această cauză nimic să nu oprească nici o jertfă. Împreună cu dv., domnilor deputați, guvernul va lua hotărâri asupra măsurilor de a veni în ajutorul poporului după războiu spre a reface puterile sale. Acum, când inamicul este încă pe solul nostru, guvernul strigă:

Înainte cu ajutorul lui Dumnezeu asupra inamicului! În luptă contra inamicului!”

Toți deputații și asistența au repetat ultimele cuvinte ale acestei declarațiuni, care a fost de mai multe ori întreruptă de strigătele entuziaste de jivio! ale deputaților. (Pressbureau). (Ag. Wolf.)

După cum se vede — se afirmă în cercurile berlineze, — deși armata sârbă se află într'un hal foarte mare d. Pasici tot mai „sperează și așteaptă cu încredere ora victoriei”. Inșuș cuvintele dlui Pasici — asigură cercurile berlineze — confirmă șvonurile despre starea desperată a Serbiei.

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta. — Dela cartierul general se anunță: Trupele noastre, cu toate dificultățile ce le are în ținutul muntos, pe vreme de iarnă, își continuă ofensiva fără să poată fi împedecate, luptând mereu victorioase. În lupta ce a avut loc ieri (Vineri) au făcut peste 200 prizonieri. Strămtorile ce se găsesc spre apus dela seaua de munte dela Lubkow sunt iarăș în posesiunea noastră. În ținutul, spre sud dela Gorlice, Grybow și Neu-Sandez s'au pornit lupte mari. Lupta din Galiția occidentală, a cărei front se întinde dinspre sud dela ținutul spre ost dela Tymbarck până în ținutul spre ost dela Cracovia, continuă. Ieri (Vineri) mai multe atacuri ale Rușilor au fost frânte de focul puternic al artileriei noastre.

În Polonia situația nu s'a schimbat. Garnizoana din Przemysl a capturat cu prilejul recentei ieșiri 700 prizonieri Ruși și 18 mitraliere, precum și o mare cantitate de muniție. Gen. maj. Höfer.

Berlin. — Dela cartierul principal se anunță: Francezii au atacat ieri (Vineri) în direcția spre ost dela Langemark, dar i-am respins, cauzându-le o pierdere cam de 200 morți și 340 prizonieri.

Artileria noastră a bombardat ieri gara din Ypern tulburând mișcările trupelor dușmane. În ținutul dela Arras am avansat.

În împrejurimea dela Souain și Perthes Francezii atacat din nou, dar fără nici un rezultat.

În pădurile Argonnes Francezii după o ținută pur defensivă de mai multe săptămâni au încercat să avanseze, dar i-am respins cu ușurință. Față cu aceasta trupele germane au ocupat din nou un important punct de razim subminând terenul. Dușmanul a pierdut numeroși oameni și afară de aceasta 200 de prizonieri.

La Apremont, spre sudost dela Saint Michiel am respins atacurile repetite ale Francezilor, precum și pe coamele Vosgilor spre apus dela Markirch.

Berlin. — Dela cartierul principal se anunță: La hotarele Prusiei orientale cavaleria noastră a respins cavaleria rusească, făcând 354 prizonieri.

În nordul Poloniei spre sud dela Vistula operațiunile noastre continuă a se desfășura.

În Polonia de sud, trupele austro-ungare și ale noastre au respins atacurile Rușilor. (Comanda supremă).

Berlin. — Agenția Wolff anunță: Rușii au evacuat Lodzul în cursul nopții în secret, fără lupte și la început neobservați, dar evacuarea aceasta a fost dealtcum numai rezultatul luptelor premergătoare. În luptele aceste Rușii au avut pierderi îngrozitoare, mai cu seamă în urma operațiunilor artileriei noastre. Tranșeele părăsite de Ruși au fost pline cu morți. Nici în luptele armatei orientale, de lângă Tannenberg nu am trecut pe lângă așa de multe cadavre rusești, ca în luptele dela Lodz—Lowitz și în general pe linia dintre Talianice și Vistula.

Pierderile noastre, deși noi am atacat, sunt cu mult mai mici decât ale Rușilor. Noi am avut foarte puțini morți. Corpul nostru de rezervă XXV, cu prilejul cunoscutului încercări de a rupe linia Rușilor a pierdut numai 120 de oameni care

de sigur, e un număr foarte mic. E caracteristic pentru pierderile ce le-a avut dușmanul, că pe o înălțime ce se găsește spre apus dela Lodz și spre sud dela Ludomierz am găsit și am înmormântat 887 de Ruși morți.

Ca și după luptele celelalte putem pretui cu destulă punctualitate pierderile Rușilor. În luptele de până acum, ce au avut loc în Polonia, pierderile Rușilor se urcă împreună cu prizonierii transportați cu vremea în Germania, la 150.000 oameni. (Biroul de presă al guv. ungar).

Budapesta. — În luptele din Galiția occidentală am bătut la Limanova aripa stângă a Rușilor și am silit-o să se retragă. Pe dușman îl urmărim. Toate atacurile îndreptate împotriva celorlalte puncte ale frontului nostru au eșuat, ca și în zilele trecute. Trupele noastre cari au înaintat peste Carpați îl urmărește pe dușman cu energie, având cu el lupte repetite.

După amiazi am ocupat Neu-Sandez, Grybow, Gorlice și Zaigrod. Din comitatul Zemplén l-am alungat pe dușman. În Carpații orientali acoperiți de păduri, cari sunt departe de teatrul evenimentelor importante, dușmanul nu a reușit să cucerească vre-un teren mai însemnat, spre sud dela coama de Munți. Trupele noastre țin ocupate cele mai înalte puncte ale strămtorilor, iar în Bucovina valea Sucevei. În Polonia de sud n'au avut loc lupte. Spre nord dela Lowitz aliații au continuat ofensiva cu succes împotriva pozițiilor bineînțarite ale Rușilor. — Gen. maj. Höfer.

Berlin. — Dela cartierul principal se anunță: Eșuând atacul Francezilor îndreptat în 11 Decembrie împotriva Apresmontului (spre sudost dela Saint Michiel) ei au atacat din nou ieri (Sâmbătă) după amiezi prin Tlireyn (între Saint Michiel și Pont a Mousson). În cursul acestui atac Francezii au pierdut 600 prizonieri, numeroși morți și răniți. Perderea noastră a fost cam 70 de răniți. Dealtcum, ieri pe câmpul de războiu dela apus a fost în general liniște.

În nordul Poloniei am cucerit mai multe poziții dușmane, capturând 11 mii prizonieri și 40 mitraliere. Din Prusia orientală și Polonia de sud n'a sosit nici o știre mai nouă.

Presa italiană asupra declarațiunilor guvernului.

Roma. — Ziarele italiene continuă a se ocupa cu declarațiile făcute la cameră de d. Salandra.

Deputatul **Tore** corespondentul politic al ziarului „Corriere della Sera” declară, că:

Guvernul a vorbit nu numai de „drepturi” dar și de „aspirațiuni” ceea ce însemnează că el recunoaște că statul quo nu mai răspunde nici cerințelor nici aspirațiunilor Italianilor. Lucrul de altfel l'am susținut de mult, de când s'a înjghebat noua situație europeană din care a rezultat războiul.

Ne declarăm deci mulțumiți de enunțările guvernului.

Ziarul „Sera” scrie: *Un guvern care în acest moment formulează în plin parlament oportunitatea de a afirma dreptele năzuințe ale Italiei, este prin forța lucrurilor un guvern care e hotărât să înfrunte cele mai grele probleme ale integrității naționale și să susție cu toate mijloacele pasnice — sau nepasnice — drepturile, interesele și speranțele țării.*

D. Salandra a rostit tot discursul foarte liniștit. Numai pe la sfârșit glasul său a devenit tremurând de emoțiune: anume când a făcut apel la solidaritatea tuturor Italianilor.

Motoscafe germane în Polonia. — Distrugere de linii ferate.

Roma. — Se telegrafiază din Berlin: De pe fluviul Memel și pe Vistula, motoscafele germane au luat parte la luptele ce s'au dat în Prusia răsăriteană și în Polonia. În lupta dela Wockawek sase motoscafe au avut menirea să acopere aripa dreaptă germană și au cooperat la acțiune cu mitralierele cu cari erau provăzute. Cu toate că artileria rusească le-a bombardat și unul din ele fu lovit de șaptesprezece ori, totuș nu s'a pierdut nici un vaporas. Linii ferate Radom—Kielze—Ostrowiecz—Bzin Czentochau au fost distruse cu desăvârșire de Germani; toate clădirile au fost dărâmate, toate vagoanele au fost arse.

In jurul Lodzului.

Roma. — „Corriere d'Italia” află din Berlin că încercarea Rușilor de a învâli pe Germani la sud-est de Lodz a dat greș. La rândul lor Rușii sunt amenințați să fie învâliți.

Austro-Ungarii își păstrează toate situațiile, făcând cu puțință învâlirea aripei drepte a armatei rusești, a căreia retragere e posibilă numai în direcțiunea dela sud-est.

„Le Journal” află dela corespondentul său din cartierul general rusesc că în regiunea Lodz cei doi adversari caută a se învâli unii pe alții. Germanii au primit noi întăriri.

Declarațiile primului ministru bulgar.

Sofia. — Într'un interview acordat unui corespondent al ziarului „Az Est” primul ministru bulgar, d. Radoslavoff a făcut următoarele declarații:

— După cum știți și dv., parlamentul bulgar a hotărât neutralitatea Bulgariei. Ce privește viitorul, nu se poate ști dacă Bulgaria își va putea păstra această atitudine până la sfârșit. Poporul bulgar dorește ocuparea Macedoniei. Deocamdată despre aceasta, firește, nu se poate vorbi. Bulgaria, pe cât se va putea, își va păstra neutralitatea.

— După informațiile ce am primit, situația Serbiei nu e tocmai bună și nu e de crezut că obținând chiar unele succese neînsemnate ea ar fi capabilă să opună o rezistență mai lungă. Și azi au fost la mine țărani macedoneni, cari toți mărturisesc că situația Serbiei e disperată.

— Noi nu credem, că România ar ataca-o pe Austro-Ungaria. În consecință, noi nici nu contăm despre această eventualitate. Însă în tot cazul între noi și România nu s'a încheiat nici un acord în această privință. Bulgaria nu va face nici unui stat declarații despre o neutralitate hotărâtă.

— Tot ceea ce i s'a întâmplat și i se va întâmpla Bulgariei, se face după voința poporului. Deci, guvernul numai o politică aprobată de voința poporului poate să țină.

Din parlamentul italian.

Roma. — Senatul va discuta declarațiunile guvernului aprobate de cameră.

Despre luptele din Polonia.

Roma. — Ziarele din Cracovia spun că războaiele povestesc că luptele din Polonia au fost grozav de sângeroase. Înaintările se făceau pas cu pas.

Grecia și Serbia.

Roma. — Ziarele primesc din Atena știri că tripla înțelegere desfășurată o energetică acțiune crezând că există pentru Grecia un „casus foederis” pentru a da ajutor Serbiei. D. Venizelos ar refuza să considere „casus foederis” distrugerea podului de pe Strunitza de către comitajii. După corespondentul ziarului „Corriere d'Italia” d. Venizelos ar fi afirmat că înaintarea austriacilor în Serbia nu modifică echilibrul balcanic.

Aprecierile Italiei despre România.

Roma. — Foarte bună impresie a făcut în publicul italian manifestațiile Românilor în faoarea Italiei. Cercurile politice din localitate urmăresc cu cel mai viu interes atitudinea României față de complicata situație balcanică. Se consideră că România este astăzi pirghia situațiunii din Balcani. Opinia publică italiană își dă bine seama de interesele comune ce cele două țări au de apărare și de legăturile ce ar trebui să armonizeze politica Italiei cu cea a României.

Noul primar al orașului Cernăuți.

Viena. — Guvernatorul rusesc al Bucovinei a numit pe d. Dr. Hoștiuc fruntaș român din Cernăuți, primar al orașului Cernăuți.

Samsarii străini din România — expulzați.

București. — Ziarul „Viitorul” anunță că toți samsarii străini dela Predeal, de ale căror manopere în privința exportului s'a ocupat presa, în ultimul timp, au fost expulzați din țară. Nu numai contra samsarilor străini dela Predeal, dar și în contra celor cari invadaseră celelalte puncte de frontieră, au fost luate măsuri ca ei să părăsească localitățile respective și după cum se asigură, din cercuri autorizate, acești samsari au fost expulzați din țară.

Situația financiară a Bulgariei arată un ușor deficit.

Sofia. — Ministrul de finanțe depunând în Söbranie budgetul a expus situația financiară și economică a țării, care suferă repercusiunile crizei europene. În consecință budgetul pe exercițiul curent înregistrează un ușor deficit care va fi însă acoperit prin crearea câtorva noi impozite, între cari mai ales taxa pe exportarea cerealelor.

In jurul unei înțelegeri Balcanice.

Din Bordeaux se telegrafiază ziarului „Resto del Carlino”. Aceste cercuri oficiale urmăresc cu interes polemicele ce se desfășoară în Italia în jurul alcătuirii unei noi ligi balcanice. În general aci se crede că în împrejurările de față o astfel de ligă n'ar putea aduce nici un rezultat practic. În adevăr lumea politică din localitate observă că neînțelegerile și nepotrivirea intereselor sunt încă așa de mari între Serbia și Grecia deoparte și Bulgaria pe de altă, încât e cu neputință să se armonizeze aceste deosebite aspirațiuni respective.

„Secolo XIX” observă, că în această privință Bulgarii declară că nu se vor învoi niciodată să se lupte în contra cuiva spre a sări în ajutorul Sârbilor, precum i-ar îndemna Rușii. Dacă e așa, care va fi menirea Italiei, care are dreptul să se reînnoiască printre popoarele balcanice un acord cu totul activ, drept chetășia unei păci temeinice, iar nu pricină unor noi conflicte în Balcani (A. T. I.).

Diferite.

— O comisie compusă din distinși bărbați politici români, călătorește la Roma și Paris.

— Agenția Stefani anunță: Trupe turcești l'au atăcat în 14 Noemvrie pe consulul englez din Hodaieda, care s'a refugiat la consulatul italian. Turcii l'au urmărit și l'au arestat pe consulul englez pe teritoriul consulatului italian. Italia cere din cauză aceasta satisfacție dela Turcia.

— Ambasadorul italian, ducele de Avarna, după o absență de 3 săptămâni s'a întors ieri din Roma la Viena. Sâmbătă, ducele de Avarna a avut consfătuiri mai lungi cu contele Berchtold.

— „Lombardia” e informată că între Grecia și Turcia s'a încheiat o înțelegere privitor la insulele din Marea Mediterană.

— Se anunță din Galați că Rusia a dăruit Serbiei două vapoare: „Sfântul Gheorghe” și „Serbia”, pe cari au fost montate tunuri. Aceste vase au însoțit vasele rusești ce au transportat muniție pe Dunăre pentru Sârbi.

Luptele în Flandria.

Berlin. — Din Rotterdam se anunță: Corespondentul ziarului „Tijd” scrie: Din Olanda sosește știrea că în Flandra e iminentă începerea unei lupte mari. Duelul de artilerie continuă cu furie de ambele părți. Aviatorii noștri au avut prilej în mai multe rânduri să descopere pozițiile artileriei dușmane, dar aliații nu pot avea mult folos din aceasta, căci Germanii își schimbă pozițiile cu repeziunea fulgerului. E de remarcat că Germanii au retras trupele de infanterie dela graniță, trimițându-le în front, iar în locul lor păzesc acum granița trupe de cavalerie, cari nu se pot valida în lupta de asediu, ce s'a desvoltat.

Genf. — Trupele franceze postate lângă Yser își dau silința, să neliniștească prin atacuri continue trupele germane, cari au ocupat mai multe poziții pe țărmul canalului. Dealtcum în ținutul dela Armentiers și Arras, precum și dealungul Oisei și în Agonnes se dau lupte mai mici. În Champagne ambele partide bombardează reciproc cu artileria grea pozițiile contrarului. (Pol. Hir.)

Christiania. — Din Paris se anunță: Ofensiva escadrei aliaților se potentează în Flandra din zi în zi. Escadra anglo-franceză a bombardat Vineri din nou litoralul dintre Nieuport și Oslende. Germanii au luat măsuri întinse pentru ca să împiedece debarcarea de trupe din partea aliaților.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 14 Decembrie 1914.

Dela Societatea ortodoxă națională a femeilor române. Se comunică din București, că comitetul central al „Soc. ortodoxe naționale a femeilor române”, în ultima sa ședință, a luat următoarele deciziuni: De a se acorda, cu începere de acum, cinci locuri în institutul său din București, la cinci fete române, aparținând familiilor refugiate la noi în țară din Bucovina și din Transilvania, din cauza evenimentelor cunoscute. De a se trimite 3000 lei — ceea ce s'a și făcut — din donația dată de dna și d. Gr. Cantacuzino, ca ajutor familiilor românești de dincolo, rămase în strămoare prin plecarea sprijinitorilor lor în război; în sfârșit, de a se împărți suma de una mie lei familiilor nevoiașe venite de peste hotare.

Wilson bătut în alegeri. Președintele Wilson a suferit o înfrângere simțitoare la alegerile pentru noul congres american. Acest congres în noua lui formațiune va rămâne încă democratic, dar cu o majoritate democratică foarte redusă. Această majoritate care înainte era de 142 voturi, acum s'a micșorat la 15 voturi, iar în Senat partidul democrat a pierdut patru mandate. Apelul stăruitor al presei democratice și al unor ziare independente, că față de războiul european, să nu se dea un vot de neîncredere președintelui Statelor-Unite în aceste alegeri — ca străinătatea să vadă că poporul american nu este acum desbinat, ci unitar și însuflețit de acelaș gând, — n'a fost luat în considerare. Se vede că politica externă ce o urmărește acum președintele Wilson, a provocat nemulțumiri în cercurile americane.

I se aduce învinuirea că n'a procedat mai energic față de Anglia când aceasta a atras în războiu Japonia.

Germanii din America au votat cu toții contra lui Wilson, fiindcă s-au putut forma convingerea că Wilson n'a avut o atitudine strict neutrală în războiul actual.

Poate că el însuși n'a avut intenția să favorizeze pe unii din beligeranți, în schimb însă mai mulți membrii ai cabinetului său, sunt cu totul de partea Angliei, și aceasta explică de ce guvernul Statelor-Unite în chestia telegrafiei fără fir, a cablului, și a exportului de material de războiu a luat hotăriri în dauna Germaniei.

Ultima oră.

LA CRACOVIA A INCETAT BUBUITUL TUNURILOR.

Budapesta. — Lui „B. H.” i se comunică din Viena, că de Joi incoace nu se mai aud bubuituri de tunuri la Cracovia.

JAPONIA TINE OCUPATE INSULELE GERMANE.

Frankfurt. — Lui „Frankfurter Zeitung” i se comunică din Tokio: Japonia va ține ocupate insulele germane până crede că aceasta este în interesul ei.

RUȘII SE RETRAG.

Viena. — „Sonn- und Montagzeitung” scrie: Ofensiva din Polonia a silit pe Ruși să se retragă din vestul Galitiei și din Carpați.

GERMANII AU RUPT FRONTUL RUSESC.

Stockholm. — Ziarele de aici spun, că Germanii au reușit să rupă frontul rusesc dela Vistula până la Carpați. În consecință trupele în aceste două grupuri au ajuns într'o situație penibilă. Rușii sunt amenințați cu impresurarea.

O NOUĂ ÎNCERCARE RUSEASCĂ DE A PĂTRUNDE ÎN UNGARIA.

Ungvár. — Rușii au încercat o nouă pătrundere în Ungaria prin comitatul Bereg, dar nu din Galitza, ci din Sighet și din Ung. Rușii deși mai numeroși, trupele noastre i-au respins la Zanka și Vezérszállás. În luptele dela Vezérszállás și Vereczke, cari au avut loc în 12 Dec., am pricinuit inamicului pierderi foarte mari.

Redactor responsabil: Constantin Savu.